

La magnitud de la festa

JOAN FRANCESC
MIRA

Quan arribarà aquest paper a les mans dels lectors, a mitjan mes de març, podran constatar de manera directa —si viuen al País Valencià— o indirecta —en algun noticiari a la tele— la increïble extensió, el volum, l'excelsionat dimensió festiva o festeria que posseeix aquesta societat, la magnitud de la qual crec que encara no ha mesurat ningú. Potser perquè tampoc no existeix una unitat universal de mesura, com ara el quilogram o el metro, aplicable a la difusa dimensió, pes o extensió de les festes, aplicable al cas dels valencians. Si existira tal mesura universal, segurament el patró s'hauria de fixar i conservar ací, en un lloc o país on el seu ús seria exemplar i constant. Si hi hagués un patró del sistema festiu de mesures, decimal o no, la seu responsable de custodiar-lo hauria de ser València, de la mateixa manera que París custodia el metre famós de platí iridiat en nom de la humanitat sencera. Ningú ha fet en aquest camp, almenys en els temps moderns, més mèrits que la nostra estimada ciutat i el seu antic regne. Ho mirem per on ho mirem, en ocupació del calendari anual i sobretot en ocupació de l'espai públic i semipúblic, en abundància de dies i en abundància de gent, en la dimensió de la vista i en la dels sorolls tronants i poderosos (hi ha al món alguna cosa comparable a quinze o vint dies de *mascletaes* com les nostres?), els valencians hem assolit magnituds absolutament sensorials. No és cap broma, és una cosa molt seriosa. Tan seriosa que, si haguérem de mirar en què ens distingim d'altres pobles i països, potser els dos criteris més visibles serien aquests: una particular cultura de la

terra, és a dir, la pulcritud acumulada del paisatge agrari, i una voluminosa cultura de la festa. La diferència és que l'extensió del paisatge agrari és ja més aviat estable, i fins i tot retrocedeix en molts llocs cap a l'abandonament i la confusió de terres ja no conreades, mentre que la festa creix en extensió i en volum cada any que passa, i es dilata en l'espai i en el temps, ocupa més gent i més energies, consumeix més recursos, s'allarga més dies i omple més carrers i places. El gran calendari festiu ja forma una successió impressionant: la Magdalena de Castelló i les Falles de València (presents en un centenar llarg de poblacions), els Moros i Cristians que ocuparan Alcoi a l'abril i que continuaran mesos i mesos per la meitat meridional del país, les Fogueres d'Alacant per Sant Joan i la Mare de Déu d'Agost, a Elx i en tants altres llocs. Sense comptar la multitud innombrable de les festes locals.

Tot allò que vostès vulguen demanar, sobretot en matèria de festa extensa i grossa, de la que ocupa ciutats senceres, mobilitza milers i milers de participants actius, exigeix una preparació llarga

i minuciosa, disposa d'una organització complexa, permanent i eficaç, i quan arriben els dies grans reclama tot l'espai urbà disponible i la presència activa o passiva, central o marginal, d'una part molt considerable de la població. De festes d'aquesta magnitud n'hi ha, certament, en altres llocs, com a Rio de Janeiro, Venècia o Tenerife pel carnaval, a Munic per la cervesa, a Sevilla per la Feria de Abril. I encara així, grosses i tot, són festes amb espai definit, limitat, no ocupen ciutats senceres com les nostres. I sobretot, no formen, en un país o territori, un sistema compacte, travat i articulat com aquest que al País Valencià cobreix, en el cicle anual, tota la trama urbana. Per no parlar del creixement i multiplicació de les "festes de poble"; prodigi incessant de sants, mare de déus, bous embolats, espectacles, colles, comissions... i despeses que sovint, en llocs petits, superen tot el pressupost municipal: per a la festa, pareix que els veïns paguen més gustosament que per qualsevol altre concepte o interès comú. Com més ho observe (i ho observe molt, des de fa molts anys) més em costa d'entendre. És una passió col·lectiva que creix i es desborda, i que ha assolit un volum, una extensió i una complexitat que, com a conjunt, dubte que tinga equivalent a les ciutats i països que conec, o de què tinc notícia. Sumeu el nombre de persones de tota edat i condició que participen activament en les falles, més els seus equivalents a Alacant i a Castelló, el volum infinit de moros, cristians i companyia, el més infinit encara de membres de comissions, colles i similars repartits per pobles i comarques, i el resultat supera tot càlcul possible: centenars de milers, un milió, més encara, un país sencer, jo què sé. Una cosa impossible, que jo explique a col·legues i visitants forasters i no s'ho poden creure. La nostra és una societat que organitza perfectament ella mateixa des de baix el seu propi desbordament en la festa, i que permet que la resta li ho organitzen des de dalt o des de fora. I així passa que les festes van molt bé. I la resta bastant malament.

«ÉS UNA PASSIÓ COL·LECTIVA QUE CREIX I ES DESBORDA, I QUE HA ASSOLIT UN VOLUM, UNA EXTENSÍO I UNA COMPLEXITAT QUE, COM A CONJUNT, DUBTE QUE TINGA EQUIVALENT A LES CIUTATS I PAÏSOS QUE CONEC, O DE QUÈ TINC NOTÍCIA»